

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " 13.—
za četr leta " 6·50
za en mesec " 2·20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " 12.—
za četr leta " 6·50
za en mesec " 2·20

V upravi prejeman mesečno K 1·90

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Današnja številka obsega 6 strani.

Začetek volivne dobe na Koroškem.

Dne 2. aprila se je vršil v Celovcu v hotelu Trabesinger dobro obiskan shod zaupnikov S. L. S. iz celega Koroškega. Zborovanje je otvoril dr. Brejc kot bivši predsednik bivšega slovenskega političnega društva za Koroško. V pozdravnem govoru je v krepkih potezah začrtal politički položaj v Avstriji. Potem je govoril bivši državni poslanec Grafenauer o položaju v starem državnem zboru, o vzrokih njegovega razpusta in o smeri našega stremljenja za prihodnjost. Nato je dr. Brejc predlagal zaupnico predsedniku »Slovenskega kluba«, dr. Šusteršiču, vsem slovenskim poslancem in še posebej g. Grafenauerju. Predlog je bil sprejet z viharnim navdušenjem.

Nato se je izvolil osrednji volivni odbor in izvrševalni odbor. Predsednikom izvrševalnega odbora je bil izvoljen g. dr. Brejc, tajnikom g. urednik Smodej, blagajnikom g. dr. Rožič.

Za slovenski okraj je bila postavljena **kandidatura gosp. Grafenauerja**, kar je izvalo pri zaupnikih z dežele burno odobravanje. Za druge okraje se je sprejelo načelo, da se Slovenci na celi črti udeleže volivnega boja. Način in takтика se pa določi pozneje. Debata je bila tako živahna, stvarna in jedrnata. Poleg predsednika dr. Brejca in poslance Grafenauerja so posegali v debato v večji meri zlasti urednik Smodej, kanonik Dobravec, župnik dr. Arnejc, župnik Bajer iz Grabštajna, gosp. Grilc iz velikovškega okraja in drugi.

Po zaključku je predlagal župnik Bajer zahvalo in zaupnico gosp. dr. Brejcu, kar je bilo sprejet z velikim navdušenjem.

Po zborovanju je imel takoj sejo izvrševalni odbor. S tem se je pričel na Koroškem volivni boj z vso vnemo.

Krakov nas kliče!

Krakov, slovanski Rim, bajeslovna stolica prvih poljskih knezov, središče mogočne nekdaj poljske države in srce poljskega naroda, nas kliče k sebi. Starodavni kraljevi grad Vavel, sezi-

dan na pečini, pod katero je nekoč vladal zmaj in uničeval vso okolico, se je ozrl proti jugu in vabi k sebi svoje južne brate. Kosciunškov hrib, imenovan po največjem polj. junaku, mogili Vaude in Kraka, prvih poljskih vladarjev, stezajo roke k našemu sprejemu.

Tisočletna slovanska zgodovina se bo razgrnila pred nami, objelo nas bo novo, kipeče življenje velikega poljskega naroda. Obeta se nam dan lep in nepozabljiv.

Torej, kdor more, dne 30. aprila v Krakov. Ustanovilo se bo »Društvo prijateljev južnih Slovanov«, ki bo imelo važno in veliko naloge. Imena sklicateljev so nam porok, da bo kos svoji nalogi. Tu prinašamo poziv, kakor so ga prinesli poljski listi.

Poživ do Poljakov.

(V slovanski stvari.)

Dolžnost odgovornosti, katero imamo pri prihodnjih rodovih za našo sedanjo idejo slovansko, nas sili, da najprej z vso odločnostjo zavrnemo sumničenje, katero širi že dolgo časa panslavistična ruska politika, češ, da smo »neprijatelji Slovanov«. — Protestiramo tudi zoper zlorabo novoslovanskega gibanja, ki se je s tako bravuro začelo v Pragi, a je bilo tako grdo v posledicah delovanja njegovih peterburških pokroviteljev!... Da bi popravili napačno mnenje med Slovanji, da bi dvignili že dolgo živečo med nami idejo do pomena, ki ji gre, da bi slovanska čustva med Poljaki našla svoj primerni izraz in se ne omejevala samo do odmevov simpatičnih pojavov, na primer do »Društva ljubiteljev poljskega naroda v Ljubljani«, ki se je ustanovilo koncem leta 1910., — v ta namen ustanovljamo »Društvo prijateljev južnih Slovanov« s sedežem v Krakovu.

Namen tega društva je: stremljenje, da se zblizimo z našimi južnimi brati na kulturnem in gospodarskem polju.

V ta namen bo društvo ustanovljalo in podpiralo tečaje jugoslovenskih jezikov, izdajalo knjige iz raznih polj življenja jugoslovenskih narodov — ustanovilo bo korespondenčni urad, ki bo informoval slovansko časopisje in popravljal napačno mnenje, ki vlada o nas; dalje odsek za posredništvo v gospodarskih zadevah — in izvrševalo

druge naloge, ki se nahajajo v pravilih društva.

Vsa Poljak in vsaka Poljakinja ima dolžnost, da se udeleži tega velevažnega podjetja, ki je nastalo iz potreb idejnih, iz nagibov rodoljubnih, iz časa in razmer.

Radi tega se obračamo z vročo prošnjo do celega občinstva, naj podpre to stvar in sodeluje ter se kolikor mogoče številno snide pri prihodu naših južnih bratov in na ustanovni shod društva, ki se bo vršil dne 30. aprila t. l. v dvorani saškega hotela v Krakovu ob 2. uri popoldne.

Po vse informacije naj se obrača ustno v Krakovu na uredništvo »Glos Narodu« ali na uredništvo časopisa »Sviat slovianski«. Vsa pismena pojasnila pa daje g. Stanislav Jesinski, vas Lonjowy, pošta Porabka Uzewska (Galicia).

Pripravljalni odbor »Društva prijateljev južnih Slovanov«:

Stanislav Jesinski, predsednik poljske krščansko - socialne stranke. — Sebalda Münnichova. — Dr. Feliks Koneczny, urednik »Sviatej slovanskieg«. — Dr. Antoni Beaupré, urednik dnevnika »Głos Narodu«. — Dr. Jožef Caputa, mestni župnik. — Silverij Chmurkowski. — Dr. Kazimierz Lubecki, urednik lista »Poljska Straż«. — Wladimir Tetmajer. — Jan Karol Maćkowski, sourednik dnevnika »Nova Reforma«. — Dr. Adolf Chybinski. — Marijan Dąbrowski, urednik lista »Kurjer Codzienny«. — Ludwik Stasiak. — Prof. Stanislav Servin. — Jan Tarczalowicz, deželní šolski nadzornik. — Tadej Okoń. — Jan Bełcikowski. — Jan Matyasiak. — Ldzisław Smolka, urednik lista »Niva Polska«.

* * *

Slovencem, ki bi se hoteli udeležiti tega izleta, daje vsa pojasnila »Društvo ljubiteljev poljskega naroda«. Ljubljana. Naslov: Dr. Mirko Božič, tajnik S. L. S. hiša Ljudske posojilnice.

Propad Portugala in Španije.

Veliko se je pisalo svoj čas o vzrokih revolucije in prevrata na Portugalskem, vendar najglobljega vzroka nismo zvedeli, dasi smo ga slutili. Pred kratkim je napisal v pariškem katoliškem listu »Bulletin de la Sen . . .«, nek sloveč Portugealec članek, v kat-

rem pravi, da pada velik del te krivde na zanemarjenost duhovske vzgoje in portugalskega ljudstva. »Portugalski duhovnik«, piše list, ni kos svoji nalogi. Ko bi ne imeli redovnikov, osobito jezuitov, bi bila vsaka vera že davno iz dežele izginila. Ljudstvo ni podučeno in je zelo udano vražam in praznovanje. Cerkev hira in ako se ne bo skrbelo, je dežela za krščanstvo izgubljena.« Dopisnik gleda sicer nekoliko preveč črno, toda nekaj bo vendar na tem. Katoliško organizirano in napredno ljudstvo ima namreč drugo oružje v roki in ne sega tako hitro po revoluciji, kakor so storili to Portugalci.

Nad vse žalostne razmere vladajo tudi v Španiji. Bivši finančni minister monarchist Angel Urzaic je nedavno javno pred vso zbornico napadel kralja Alfonza, daje povod k zapravljanju narodnega premoženja. Pred dvemi leti dovoljeno večmilijonsko posojilo in sedanjo predlogo, po kateri se najame veliko posojilo, da se poplača razne izvendržavne dolgočeve, je označil kot »umazano kupčijo«, pri kateri se menjajo se liberalci in konservativci, da-siravno vedno med seboj v boju, prav mirno plen dele. Nedavno je izšla v Londonu knjiga pod naslovom »Resnica o Španiji«, ki take umazanosti odkriva, da mora vsak bivši španski minister do ušes zarudeti. »Jaz to same povem«, je dejal poslanec, »da kralj to tutaj izve, ker se mi ne ljubi, da bi na dvor hodil in mu to stvar med štirimi očmi pripovedoval. To govorim kot monarchist, kaj bi še le povedal, ako bi bil republikanec.« Takih nastopov španski senori niso vajeni, zato je pa ta učinkoval kakor bomba.

Naše šolsko polje.

1. »Učiteljski Tovariš« je zelo hud, ker smo povedali, da se dobre šolske tiskovine razviju v Učiteljski tiskarni tudi drugod. »Takim ljudem nobenega pardona, s takimi ljudmi nobenega stika«, kliče užaljeno glasilo naših Zavezarjev. I no ja, to ravno hočemo mi! Kaj se pa kregate! Liberalci naj podpirajo vas in vaše liste! Z našimi krajnimi šolskimi svetimi pa, kakor sami pravite, tako nočete imeti nič skupnega, zato ne zahtevajte, da bi naši ljudje »klerikalci« kupovali vaše tiskovine in da bi za krščanske šole naročevali vaše »mladinske« in »pedagoške« liste.

LISTEK.

Krivoprisežnik.

Narodna igra s petjem v treh dejanjih (sedmih slikah). Za slovenske ljudske odre priredil Homunkulus. V Ljubljani 1911. Založil »Ljudski oder«. Natisnila »Katoliška tiskarna«. II. zvezek. 8°. IV + 63 pag. Cena 80 vin.

Kadar so hotela naša izobraževalna podeželna društva igrati kako večjo igro, so bila vedno v zadregi. Ali niso imela iger na razpolago, ali so bile iger za skromna sredstva pretežke. starejše igre so bile zastarele in niso prišle v poštev. Zato je bila kaj srečna misel, da je začela izdajati »Katoliška Bukvarna« »Ljudski oder«, zbirko lepih in efektnih iger, ki bodo vsekdar umerjene za naše majhne razmere.

»Krivoprisežnik« je svetovno znano delo Anzengruberja. V slovenski izdaji je prilagodeno slovenskemu kmetu in vestne opombe na koncu igre same omogočujejo tudi najmanjšemu odru, da jo lahko brez težave igra.

Ker marsikater društvo ne bo imelo veliko igravcev in igralk na razpolago, je prireditelj dal vse one prizore in osebe, ki niso neobhodno potrebne, v oklepaje. Ta mesta se brez škode za celo igro izpuste. Seveda, če ima oder več kot 11 igral. moči, poda

lahko celo igro nečrtano. S tem je olajšano delo režiserju dodobra.

Vsaka vloga ima na koncu orisan ob kratkem svoj značaj, med vlogo pa najdemo natančne opazke, kako naj na tem ali onem mestu govori.

Ta praktična, za naše razmere neobhodna prireditev pa ni edina vrlina dela, glavna vrlina je igra sama.

Vsebina igre je ob kratkem sledi. »Krivoprisežnik« je bogat kmet, ki je sila ošaben, hinavsko pobožen in prevzeten. V mladosti je sežgal testament svojega brata ki določa svojo nezakensko hčer Veroniko za glavno dedinjo, da poravnava tako svojo zemeljsko krivico; tako se »Krivoprisežnik« polasti sam bratovega premoženja. Pri seziganju testamenta ga vidi njegov sin Fran, takrat še otrok. »Krivoprisežnik« priseže pri sodniji, da testamentu ni, in podedebratovo kmetijo. Čez leta se vrne njegov sin domov in pove očetu, da ve za njegovo krivo prisego. Ker je tudi Veroniki, ki mora služiti za deklo, povedal isto, terja ta od svojega »strica« svojo pravico. »Krivoprisežnik«, katerega sin Anton gleda za Veroniko, izposluje nato, da zapodi Kmetovec Veroniko iz službe in skuša Antona poročiti z bogatim Kmetovčevem Marjanom. A Fran in Veronika mu prekrizata račune. Mem tem se namreč vrne Veronikin brat Jakob na smrt bolan domov in izroči Veroniki papir, ki je pravi testament umrlega »Krivoprisežnika« brata. »Krivoprisežnik«

je sežgal tedaj le prepis testamenta. Veronika terja ponovno svojo pravico a »Krivoprisežnik« se splazi ponoči k Veroniki da ji s silo vzame testament. Veronika pravi, da ga je ravno kar izročila njegovemu sinu Franu. »Krivoprisežnik« zahteva od Frana oporočko, in ker je ne dobi, ga obstreli. Fran nameč testamenta sploh imel ni; Veronika se je z lažjo le hotela iznebiti nadležnega gosta. Ko vidi »Krivoprisežnik«, da je izgubljen ga popade obup in zblazni. Fran in Veronika se pa poročita in popravita s svojo ljubeznijo sovraščvo staršev.

To je ob kratkem vsebina. Dejanje je tako bogato in igra pisana zelo efektno ter bo povsod brezvomno ne le jako učinkovala, ampak tudi uga-jala.

Kjer bo igralec »Krivoprisežnika« znal dobro pogoditi njegov obup, kes, hinavsko pobožnost, pekoča vest, blaznost, tam bo igra napolnila še po večrat dvoran.

Igra ima sedem slik. Prva: Na Kmetovčevem vrtu, druga: V gostilni na Lahovcu, tretja: Na »Krivoprisežnikovem domu, četrtja: Nočni gostje, peta: V hudem brezvnu, šesta: V oglarski koči, sedma: Ljubezen in sovraščvo. — Preskrbljeno je potemtakem tudi za oko, kajti pestro prizorišče kot okvir bogatega dejanja je vedno vrlina dramatičnega dela.

Zato »Krivoprisežnika« prav toplo priporočamo.

R. L.:

Vihar.

Studentovska zgodba iz naših dni.
(Dalje.)

»Kako to, gospod Potokar, da vas ni bilo ta teden nič k nam?« je vprašala.

»Oprostite, milostiva — ali naj vas vsak dan nadlegujem?«

»Vaši obiski, gospod Potokar, nam niso v nadlego . . . Kako morete tako govoriti? Z Nelico sva vas vsak dan pričakovali . . . Tudi danes sva mislili, da nas obiščete. Da ste le hip prej prišli, bi bili dobili še Nelico doma, ki je spremila sosedno gospodijo učiteljico domov in se težko pred mrakom vrne!«

»Skoda, mislil sem, da bi zopet kaj igrala!«

»Res, tudi meni je žal! Do večera je predolgo, da bi čakali — dolgočasili bi se . . . Veste kaj, pridite jutri — go-to bo doma!«

»Če dovolite, pa jutri pridem . . .«

Umolnila sta, vse tiho in mračno je bilo v sobi in na vrtu, le med cvetjem pod oknom je brenčal nevoljno in potuhnjeno čmrlj, ki je nemara iskal po čašicah medu . . .

»Kako se kaj imate v svoji podgorški vasici? Dolgčas vam mora biti . . .« je izpregovorila zopet gospa, zazehala in dela belo, ozko roko na ustnice.

»Dolgčas? . . . Skorajda. Človek nima družbe, z nikomur se ne more

2. »Veliko je dobro im vredno, zato pa je tisti, ki to dobro im krade, nesramen lopov prve vrste.« Prav imate! Preberite mnoge letnike »Slovenskega Naroda«, »Slovenskega Doma« in drugih liberalnih listov, spomnite se k rivično z gnojnicu oblitih naših društev, duhovnikov in drugih naših mož. Poglejte se globoko v svojo učiteljsko liberalno dušo, nato pa nadaljujte ginaljivo pesem o — ukrađenem dobrem imenu brez konca in kraja.

3. Članom »Slomškove Zvezde« in drugim postenim učiteljem. Okrajna učiteljska društva so popolnoma liberalna, torej so v zmoti oni, ki jih imajo za zgolj stanovsko organizacijo. Na zborih okrajnih učiteljskih društev se volijo delegati Zaveze, ki ima Učiteljsko tiskarno. V Učiteljski tiskarni izhaja »Jutro« in druga pohujšljiva roba. Pošten krščanski učitelj nima na zborovanih okrajnih učiteljskih društev ničesar iskati, kar naj bo povedano enkrat za vselej!

4. Česa »Učiteljski Tovarš ře n i p o v e d a l ?

a) Ali in kdaj je Gangl položil objavljeni dar, ker je dokazano, da je pisal Slomškarju glede službenega mesta.

b) Koliko je dolga pri »Jutru« in kdo ga bo plačal.

c) Ali je naložen denar Učiteljskega konvikta in Vdovskega društva pu-pilarne varno itd.

Sveta dolžnost naših krajnih šolskih svetov je, da se zavedajo svojega verskega mišljenja vsepovsod, da ne podpirajo one tiskarne, ki na ta ali oni način zasmehuje našo stvar. Pri prvi seji krajnega šolskega sveta naj vprašajo naši možje, na katere časopise je naročena šola in pri katerih tiskarnah in tvrdkah se naročujejo razne šolske potrebuščine. Stvari, ki bi naročil liberalni učitelj brez našega dovoljenja, naj plača s am. Bodite v tem oziru dosledni.

Vstaja v Albaniji.

Turki premagali vstaše pri Tuzi.

Wolfov urad poroča iz Carigrada: V soboto so turški vojaki napadli pri Tuziju Malisore, ki so oblegali mesto. Vstaše so turški vojaki prepodili. Poraz vstašev je s tem zapečaten. Turški vojaki so premagali vstaše, se predno so došla iz Carigrada odposlana ojačanja.

Boji pri Kastratu in Tuziju.

Iz Soluna se poroča: Proti Albancem začetkom vstaje odposlani vojaki in sicer en bataljon redne vojske, en bataljon črne vojske in oboroženi prostovoljci niso dosegli začetkom nobenega uspeha. Albanci so oboroženi z modernimi Mauserjevimi in Martiničevimi puškami, ki so jih ukradli iz nekega skladisa v Skadru. Boji pri Kastratu in Tuziju so bili zelo hudi in krvavi. Vstaši so opetovano vrgli prostovoljce in vojake nazaj. Turške vojake in turško črno vojsko so vstaši večkrat vrgli nazaj. Se le 2. t. m. dopoldne se je posrečilo Turkom, da so pregnali vstaše in zopet zasedli Tuzi. Turški vojaki so izgubili v teh bojih 50 mrtvih in veliko

ranjencev, koliko je padlo turških črnovojnikov, si Turki ne upajo poročati, pravijo samo, da so imeli znatne izgube. Albanci so izgubili 200 mrtvih in ranjencev. Preveze sta odnuli dve topniči, da stražita obrežje. Turki so bili preslabi, da bi zasledovali vstaše in jih misljijo, da le zasledovati, ko bo došlo dovolj turških vojakov. Turki so dajo, da bo albanski upor zadušen v 14. dneh.

Grozodejsiva turških vojakov.

Turški vojaki so, ko so maršrali skozi Kastrati, Hoti in Gruda ozemlje, vse opustošili in požgali kar so dobili. Albanci so bežali v Črnogoro, ki je preplavljena z albanskimi begunci in njih rodbinami.

Upor Mirditov. Liš oplenjen.

Največji albanski rod, Mirditi, so se uprli. Mesto Liš so vstaši oplenili.

Malisori razvili v Selcih albansko zastavo.

V Selcih pri Skadru so razvili Malisori albansko zastavo in se organizirali na vstajo proti Turkom. Turki v Skadru so zaprli trgovine in zahtevali orožje. Oblasti so pa to zahtevo odklonile in zahtevajo, da kdor se hoče bojevati proti vstašem, naj se pusti prostovoljno asentirati.

K VOLITVAM.

Vlada razglaša: Z odgovorom na vprašanja, ki jih je vlada poslala na vse deželne vlade, je vlada razvidila, da bi v nekaterih deželah priprav za volitve ne bilo možno izvršiti do 8. junija t. l., kakor je bilo prvotno določeno. Zato se je določilo volitve na 13. in ožje volitve na 20. junija. Ker je pa treba posebno glede Galicije in Dalmacije še nekih pozvedb, se razglasiti uradni razpis šele v nekaj dneh.

PRED DRŽAVNOZBORSKIMI VOLITVAMI.

Nezaupnica Bilinskemu.

V Ropczycu se je vršil 2. t. m. zelo dobro obiskan shod, na katerem so izjavili zbrani volivci dosedanjemu poslancu okraja, dr. Bilinskemu, zaradi njegove davčne politike kot finančni minister, kakor tudi zaradi njegovih spletov proti »Poljskemu kolu« nezaupnico, in sicer soglasno. Bivši gališki minister krajan vitez Dušebna ne namejava več kandidirati.

Kompromis čeških strank.

Mladočeški poizkus skleniti kompromis ob državnozborskih volitvah z drugimi češkimi strankami, da obdrže svoje mandate, se izjalovala. Zanj so poleg mladočehov samih zgolj starčehi.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V BUKOVINI.

Dne 2. t. m. so bile v Bukovini deželnozborske volitve. Izvoljenih je bilo šest kandidatov rumunske narodne stranke, pet vladnih Ukrajincev, en socialni demokrat in dva nemška nacionalca. V volivnem okraju Črnoice mesto, je potrebna še ena volitev. Iz dveh volivnih okrajev še ni znan izid.

KHUENOVI NAČRTI.

Khuen je izjavil, da gotovo predloži že meseca majnika ogrski zbornici no-

vo brambeno predlogo. Glede na bančno predlogo je izjavil, da ogrska vlada nima povoda želeti, da se voprablja v Avstriji § 14, a če to avstrijska vlada storiti iz lastnega nagiba, bi bilo to ugodno za stvar, ki bi se hitrejše in postavno rešila.

ODKUPNINA KMETOV V BOSNI.

Bosensko - hercegovski sabor pričel 3. t. mes. razpravljati o vla predlogi glede na odkup bosenskih kmetov. Predloga namerava pospeševati prostovoljen odkup kmetov potom deželnega posojila. Zasebni zavodi izgube vse dozdaj jim tozadevne pravice. Civilni atlatski baron Benko zavrača očitanja, češ, da vlada dozdaj v tem vprašanju ni ničesar ukrenila in nagaša, da sta se ob okupacijski dobi odkupilo 38.702 kmeta. Sedanja postava bo pospešila odkup kmetov.

PROTI DEMONSTRANTOM NA LVOVSKEM VSEUČILIŠČU.

Akademični senat lvovskega vseučilišča je relegiral odbornike naprednega akademičnega društva »Zycia«, ker so se udeležili izgredov ob zadnjem štrajku, vsakega za pol leta, 30 jih je pograjal.

GROF TISZA PROTIV SVOBODO-MISELSTVU.

V neki ugledni ogrski reviji objavlja grof Stefan Tisza zelo oster članek proti svobodomislecem. V članku obžaluje, ker se širi med ogrsko mladino ateistično in materialistično naziranje. Končno obsoja grof Tisza razdirajoče tendence in nasilstvo svobodomislecev.

PREOSNOVA UPRAVE DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

V seji pododbora državnega železniškega sveta dne 3. t. m. so izjavili poročevalci, da se reorganizacija državnih železnic z ozirom na narodno vprašanje ne more radikalno rešiti in se mora iskati srednja pot. Železniško ministrstvo naj se tako razbremeni, da se razširi oblast železniških ravnateljstev. Poročevalci odklanjajo nameravano ustanovitev petih osrednjih ravnateljstev, zahtevajo pa tarifni urad, urad za dirigiranje vagonov in eventualno urad za kontrolo prejemnikov. Ministrstvo naj se razdeli v osem sekcij pod vodstvom sekčnih načelnikov s kolegiji. Direkcije naj dobe štiri podravnatelje s samostojno dispozicijsko pravico. Železniški minister Gábris je izjavil, da se splošno strinja s predlogi. Železnicne smatra za gospodarske zavode, z ozirom na finančno vprašanje pa za finančno podjetje. Minister je naznanil, da je že izdelal predlog, po katerem naj se razširi dispozicijska pravica direkcij, vsebine pa zdaj še ne more naznaniti, ker še ni predlog potrdil ministrski svet. Izdelal se bo tudi investicijski program za državne železnice. Vprašanje o direkcijah se zdaj z ozirom na narodno občutljivost v sudetskih deželah ne more rešiti.

NOVO ŠPANSKO MINISTRSTVO.

Novo špansko ministrstvo se je sledče sestavilo: Canalejas predsedstvo, Vabarnio notranje zadeve, García Píezu zunanje zadeve, Gasset delovske zadeve, Giméno pouk, Barroso pravosodje, general Luque vojna, Pidal mornarica.

VSTAJA V ALBANIJI.

Carigrad. Vali v Sladru 'a' a, da so bili v včerajšnjih bojih z ustasi ubiti trije vojaki in trinajst jih je bilo ranjenih. Ustaši so imeli baje vel ke izgube. Pričakuje se vsak hip, da bodo čete stopile v mesec Tuži, ki je sedaj v rokah ustašev.

Dnevne novice.

+ Ustoličenje novega tržaškega škofa na stolico sv. Nazarija v Kopru se bude vršilo, kakor čujemo, dne 23. aprila, t. j. na belo nedeljo, po starodavni navadi na slovesen način. Mil. g. tržaško-koperski škof dr. Andrej Karlin se odpelje z vozom prejšnji dan iz Trsta, kjer ga bode na meji pričakovala in pozdravila deputacija koprske občine. V nedeljo potem je slavnost v stolnici in ob eni uri banket v zavodu Grisoni, h kateremu se povabijo zastopniki raznih uradov in duhovščine. Čujemo, da se udeleži ustoličenja tudi duhovščina iz okolice, ki je vsa slovenska. Zanimivo je, da je prvi na ta način ustoličeni škof koperski, obenem tržaški škof, bil Slovenec Matej Ravnikar, ki je slovesno zasedel stolico sv. Nazarija leta 1831., potem ko je bila vsled bule Leona XII. leta 1828. koprska škofija trajno s tržaško združena.

+ Kmęčka zveza za novomeški okraj je v včerajšnji seji izrekla zupanje in zahvalo dosedanjemu državnemu poslancu E. Jarcu in sklenila soglasno zopet ga priporočiti centralnemu volivnemu odboru kot kandidata za novomeški okraj.

+ Svojo pravo barvo začenjajo zdaj kazati mladini, ki jih vzdržuje liberalno učiteljstvo s fondom za učiteljske vdove in sirote. Neposredno pred ljubljanskimi volitvami je užitkarje »Učiteljske tiskarne« zasrbela njihova dejanska natura in danes so se v svojem listu spravili na izpoved in splhot na svete zakramente. Kakor so peli stari, tako zdaj čebrljajo mladi tiči, ki jih pita zadružno podjetje naših dičnih liberalnih vzgojevalcev mladine. Tako hujskajo zoper izpoved: »Kdor pošteno dela in pošteno živi, bo tudi brez izpovedi zveličan. Bog ima nad njim več dopadajenja kot nad smrdljivim popom, ki v spovednicah ljudi farba in jim s politiko vero jemlje.« — Tako piše glasilo anončne kuplarije. Nadalje: »V spovednicah se zdaj gliha kakor za krave« — »V Ljubljani je sedaj zopet za vse svinjarje v kuhah« — »Za vsako dlako na životu jih firbec matra« — »Za božjo čast jim ni, če ne, ne bi izpravljali samih svinjarjev.« — V takem tonu psujejo slovensko duhovščino in sveti zakramenti ljudje, ki na tuje stroške žive in se preživljajo edinole od umazanosti in bodo na umazanosti tudi poginili! In tak a bitja hočejo ohraniti Ljubljano »belo!« Najbolj pa je treba pribiti to, da se imenuje naše požrtvalne duhovnike, ki za ljudi v enem dnevu več dobrega store kakor parati od »Jutra«, ki jih morajo drugi zastonji rediti, celo življene — da se naše duhovnike in redovnike imenuje »smrdljive pope« in »svinje v kuhah« v listu, v katerem je ravnomjer včeraj liberalno učiteljstvo »Učiteljske tis-

pogovoriti. Če se hočem kaj razvedriti, moram doli k vam, ali pa v Osek ...«

»Kam pa ste namenjeni prihodnje leto?« je vprašala nenadoma gospa in uprla oči vprašajoče v njegove.

»Medicino pojdem študirat. Izmed sega mi najbolj ugaja.«

»Medicino?« se je začudila gospa. »Težko vam pojde. Pomislite: šest dolgih let se boste moralni učiti in trpeti pomanjkanje! Ali pričakujete od doma podpore?«

»Ne!« je odgovoril študent odločno.

»No, vidite, težko vam bo. In potem preteče še bogekoliko časa, preden pride v prakso in dobite ime. Po mojem mnenju je ni težje karijere, kadar je zdravniška ...«

Sitno je bilo Potokarju. Čemu ga je izpravljala, čemu se ji je zdel stan, ki si ga je izbral, tako neprimeren? Za hip je vstala v njem neprjetna misel, da gospa nekaj hoče, česar on še ni vedel.

Zato je vprašal skoraj nevoljno: »Kam pa naj grem?«

»Vidite, gospod Potokar, mlati ste še in neizkušeni, zato potrebujete koga, da vam svetuje. Najbolje bi bilo za vas, da sploh ne mislite na vseučilišče, ampak da postanete uradnik pri pošti ali pa pri železnici. Ne bo vam treba stradati dolga leta in kmalu boste sami svoji. Služba je tam dobra in na ta način pride najprej in najlažje do kraha. Kaj se vam zdi?«

Potokar je razočaran ohmolčal.

»Ah, tako je vse to! Služba, moreča uradniška služba, kjer je človek kolesce brez volje in moči v velikem stroju — ta bi bila zanj najprimernejša! K železniški naj gre, ali k pošti, da pride prej do kruha, da si splete kmalu lastno gnezdece, lično in toplo in filistrsko, kakor jih je na tisoč na svetu!... Adijo, lepe, velike sanje o prostosti, o življenu — ponizaj se, Ignacij Potokar, daruj vse svoje cilje, ukloni glavo in stopi na pot, ki ti jo drugi kažejo, in v dar dobiš preleplo plačilo — Nelico!... Ah, kako lepo je računal učitelj Mrak že pred dnevi in mu povedal isto, kar zdaj gospa Rankova! Ali ni čudno, kako čudovito enaki so si ljudje?!...«

In Nelica? Ali hodi ista pota kakor gospa mama, ali ga izkušajo omamiti njeni pogledi samo zato, da bi poklepnili pred njo in ji podarili svojo voljo, svoje cilje, svoje življene? Bogove, ali je njena ljubezen tako velika, da bi ga čakala vsa ta dolga leta, da bi mu svetila kakor čista, nebeška zvezda, nedotaknjena, nedosežna?

Vse te misli so begale Potokarju po glavi in izgubljene, razmišljene so strmele njegove oči v temnordečo rozo, ki visela izmed drugih trudno in žalostno iz vase na mizi. Njegovi prsti so se igrali nervozno z razcefranim robom modernega namiznega prta, krog ust se mu je bila tačas začrtala pomilovalna, skoraj ironična poteza.

»No, ali vam ne ugaja moj na-svet?« je prekinila gospa moreči molk.

Student se je zdrznil. Pogledal jo je trudno in dejal z vsakdanjim glasom:

»Ne vem še, milostiva, kaj naj rečem ... Premišljeval bom o vsem tem ...«

Nato se je začel odpravljati in prisrečno je bilo slovo prijazne gospe Rankove:

»Jutri pa nikar ne zabite priti, gospod Potokar!«

»Ne zabim, ne, milostiva! Najvnapčnejši poklon in pozdrav gospodin Ne-lić! Klanjam se!«

karne« objavilo na uvođnem mestu neko novo »obrambo« proti »Slovencu!« Poloficiozno glasilo liberalnega učiteljstva je tisto, ki si drzne tako sramotiti stan, do katerega je naše ljudstvo imelo vedno največje spoštovanje in je bo tudi v bodoče imelo, dočim bo liberalnega učitelja le zaničevalo in Boga prosilo, naj ga vendar reši takih pokvarjevalcev mladine, ki se na tako čudovit način »razumejo« na pravno-versko vzgojo mladine. Na to brezprimerno sramotenje v listu »Učiteljske tiskarne« bo odgovor tak, da se bo naš kmet prekrižal, če bo šel mimo liberalnega učitelja! **Vse ima svojo mejo, tudi nesramnost par propalih eksistenc v Ljubljani jo mora imeti!**

+ **Hranilne vloge** »Glavne hranilnice«, ki so v rokah naših somišljenikov, so liberalnemu časopisu in Kreditni banki pravi trn v peti. Na vsak način hočejo svojim pristašem navzeti, da so bili liberalci tako neumni, da so našim somišljenikom prodali svoje hranilne knjižice »Glavne«, a sedaj pa jih hočejo kupovalci za polno vrednost vnovčiti. **Mi smo vedno poudarjali, da vložniki, posebno mali, torej oni, katerim so se njih hranilne vloge obrestovale po navadni obrestni meri, ki torej niso špekulirali s temi vlogami, ne smejo ničesar pri »Glavnem« izgubiti.**

Liberalni prvaki so imeli že od početka prikrit namen »Glavno« na ta način asanirati, da izgubijo vložniki ter s tem pokrijejo del primanjkljaja, ki je bil sad vzornega liberalnega gospodarstva raznih Hudnikov, Turkov, Megličev in Predovičev. Tudi danes še stojimo na tem stališču, da naj krivci pokrijejo nastalo škodo, torej tudi oni, ki so s svojimi velikimi hranilnimi vlogami, katere so se jim obrestovale više kakor po 4% odstotka, špekulirali v smislu izvajanj naše notice od pretečene sobote. **Apeliramo tukaj na c. kr. oblasti**, ki so v enaki meri zavezane varovati koristi vložnikov kakor tudi deležnikov, ki morajo skrbeti za to, da dobitjo mali vložniki svoje hranilne vloge brez prikrjanja izplačane, ki morajo pa tudi skrbeti za to, da pokrijejo vso škodo katero so isti zakrivili, bodisi direktno ali indirektno s tem, da so v lastne špekulacijske namene dajali »Glavni« proti izredno visokim obrestim velikanske kredite na razpolago. Obenem pa pozivamo tudi naše somišljenike, naj čim preje oddajo svoje hranilne knjižice od hranilnih vlog pri »Glavni« naši »Zadružni zvezi«, eventuelno potom domačih denarnih zavodov, saj bode »Zadružna zveza v Ljubljani« sigurno najbolje zastopala koriščenja naših somišljenikov.

+ **Slovenska zmaga na Koroškem!** V torek so bile v občini Rekarja ves, dve postaji od Celovca, občinske volitve. Slovenci so zmagali v vseh treh razredih. Prvi razred je bil doslej v nemškatarskih rokah.

+ **Blamirani liberalci in njih po-močniki.** Naš pristaš Franc Borc iz Šmarce pri Kamniku je bil dne 28. novembra zaslišan pri kamniškem sodišču, kdaj je pisal za Marijo Koželj neko pismo. Izpovedal je, da je tisto pismo pisal med 1. in 10. oktobrom leta 1910. Pripomnil je pa, da datuma natančno ne ve. Vsled te njegove izpovedi je Marija Koželj pravdo dobila, zgubil jo je pa njen nasprotnik Jerman. Pozneje se je po raznih okolnostih dognalo, da je bilo pismo pisano že prej, namreč 27. septembra. Ko so kamniški liberalci za to zvedeli, so začela velikansko gonjo proti Borcu, češ, da je vedoma po krivem prisegel. Jermanu so najeli v Ljubljani zastopnika in čakali, kdaj bo prišel Borc na vistlice. Borc jim je silno neprijetna oseba, kajti on ni samo naš zvest somišljenik, ampak tudi neutrudljiv organizator v gospodarskem in političnem oziru. Državno pravdništvo je na ovadbo odredilo takoj preiskavo proti Borcu, po zavrnjeni preiskavi pa vložilo obtožnico. Na razpravi, ki se je vršila dne 31. marca in 1. aprila t. l. pri ljubljanskem deželnem sodišču, se je Borc zagovarjal, da je pričal in izpovedal tak, kakor se spominjal in kakor je bil prepričan, da je v resnici bilo. Če se je izkazalo pozneje, da je v resnici pisal dne 27. septembra in ne v mesecu oktobru, on nič za to ne more, ker je pri vsakem človeku zmota mogoča. Glavna razprava je dognala, da Borc ni imel niti najmanjšega povoda vedoma po krivem pričati. Ni bil niti z Jermanom v sovraštvu, niti s Koželjevimi poseben prijatelj. Tudi ni vedel, da je od njegovega pričevanja toliko odvisno. Sodni dvor je veliko žalost liberalcev Borca popolnoma oprostil. Sodnemu dvoru je predsedoval svetnik Vedenjak, obtožbo je zastopal držav. pravnik dr. Kremžar, liberalne interesente pa v imenu Jermanovem dr. Švigelj. Borcu je ob strani stal kot zagovornik

dr. Pegan. O tem kazenskem slučaju bo treba govoriti še na drugem mestu, kajti on jasno kaže, kako se je hotelo od izvestne strani stvar izrabljati proti — jeruzalemskemu romarju, a sedaj moralta trobila utihnit.

+ **Glasilo starinov,** »Slovenski Narod«, postaja čedaljebolj otročje, čimbolj je v letih. Zdaj zopet gode staro melodijo: Kmečko ljudstvo se že probuja, megla se dvigajo, solnce prosvete sije na deželu, »klerikalni strahovladi« poje mrtvaški zvon, ljudstvo odpira oči, zora vstaja in podobne neslanosti in vse zato, ker sta znana ženija Ribnikar in Pustoslemšek na Rudniku pred štiridesetimi ljudmi, med njimi ena tretjina naših, razvijala svoje klobase. Starinom se zdi to tako imenitno, da upajo menda celo že pri državnozborskih volitvah na celi črti zmagati. To je bilo vedno tako pri starinah, kojih duša vedno le na en register poje. Pri vsakih volitvah se »ljudstvu odpirajo oči«, »megla se dvigajo«, »solnce prisije« — na hrbet bežečim liberalcem! Ljudstvu se vednobolj odpirajo oči, tako da liberalca takoj spozna, naj se še tako našemi. Mrtvaški zvon poje in po njegovem taktu padajo ob vsakih volitvah batine po liberalcih, starih in mladih.

+ **Triller se pokatoličanjuje in pokmetuje.** Hinavščina ki jo hočejo zdaj liberalci zopet uganjati, da bi vlovili kaj okoličanov na svoj stari lim, je neprimerno neumna. V nedeljo je Caruso liberalne stranke, junaški pevec, dr. Triller, v gostilni Jakoba Jesiha na Rudniku prodajal jesih svoje kisle modrosti in slovesno zatrjeval, da se pri občinskih ljubljanskih volitvah ne gre za vero, ker »ima narodnonapredna stranka v svoji sredi trdne katoličance«. Tako je duhoviti tisti Triller, ki je zadnjič na nekem shodu v Ljubljani dejal, da bo liberalna stranka skrbela za to, da se bodo podrlje spovednice! Triller pa je spuščal še bolj kisle trillerje, rekoč, da »kmet in mestjan morata skupaj in povzdigoč slovenskega kmeta do najvišje višine. Kaj dr. Triller res misli, da so slovenski kmetje tako kratke pameti, da se ne spominjajo, kako je ravno on v deželnem zboru kranjskem kričal, da S. L. S. meče milijone kmetu, ki ima itak vsega zadosti, njegov tovariš poslanec Višnikar pa je takrat celo rekjal, da ima kmet preveč, kar da dokazujo hranilne knjižnice? Dr. Triller je nadalje slovenskemu kmetu očital, da ima toliko, da svoj denar za cerkev in božja pota vun meče in se je zaganjal v S. L. S., da kmeta varje in brani. Kmet in mestjan morata iti skupaj! res! ker sta oba reveža in si moreta pomagati le, če sporazumno delata, če pa bi šlo po liberalnih željah, bi kmet in mestjan na beraško palico prišla, dobro bi se pa godilo le liberalnim velepajvkam! Ta Triller je imel pri Jesihu tudi žalosten pogum S. L. S. očitati, da za deželo ni nobenih podpor izposlovala«, kakor da ni noben človek na Kranjskem šebral, koliko milijonov je večina S. L. S. že izdala za ceste, vodovode, melioracijo in za izsuševanje barja, kar bravno za Ljubljano in okolico v največjo korist. Triller je videti kako pozabljiv, ampak prepričani smo, da se bo dne 23. aprila čisto gotovo zbrhal, ko bodo naši okoličani kakor en mož volili kandidate S. L. S. v ljubljanski občinski svet.

+ **Za očetom v smrt.** Poročali smo včeraj o udarcu, ki je zadel vleugledno Žumrovo rodbino v Gorjah s tem, da ji je mrzla roka smrti ugrabil skrbnega glavarja družine, moža zlatega značaja g. Jakoba Žumra. V istem času, ko je doma dokončal svoje truda in požrtvovalnosti polno življene ter plemenito svojo dušo, ki nikomur nič žalega ni želeta, ne storila, izročil sodbi Pravičnega, je v ljubljanski deželnini bolnišnici ležal težko bolan njegov sin-naslednik Andrej. In danes zjutraj, bravno v času, ko je gorjansko ljudstvo v globoki hvaležnosti ihtelo v Gorjah ob grobu svojega voditelja, je v ljubljanski deželnini bolnišnici smrt objela tudi sina Andreja, da pohiti za očetom. V ljubezni do ljudstva in v delu sta bila združena v življenu, združena sta sedaj tudi v smerti in upajmo tudi v plačilu pri Gospodu, ki plemenita srca poživi v večno življene. In plemenito srce, vneto za dobro in pravično, je imel tudi Andrej. Skoraj na vseh naših večjih priredbah, in naj so se vršile tudi v najoddaljenejih krajih naše domovine, videl si mladega, krepkega, resnega Andreja. Povsed se je hotel učiti, da nekoč, ko gospodarstvo sprejme, postane vreden naslednik svojega očeta. Sedaj pa je v cvetu mladosti, 24 let star, že dokončil svojo pot. V srce bo pretresla ta novica: vse številne prijatelje splošno spoštovane Žumrove rodbine. Tudi mi se tel-

žalosti pridružujemo, saj smo z Andrejem tudi mi mnogo izgubili. Težka je tudi za nas izguba tako zvestega, prepričanega, navdušenega mladega moža. Oče in sin, oba sta vzela skupaj slovo od nas — naj zreja sedaj v obraz jasni večni Pravici, kateri sta tudi na zemlji posvetila svoji srci in svoje delo! Med nami pa jima ostane trajen spomin!

+ **Društva po ljubljanski okolici in v bližini Ljubljane ob železnici** prosimo, naj 7. maja ne prirejajo kakih veselic in predstav, ker se bo ta dan o b. 5. ur. popoldne vršil v veliki dvorani »Uniona« znamenit koncert našega glasbenega društva »Ljubljana«. Sodelujočih bo nad 200. Dne 7. maja poletimo v Ljubljano na to veliko pevsko priredbo!

+ **Tajnostni aretaciji v Miljah.** Glede tajnostnih aretacij kmetov Babicha in Marca blizu Milj (glej naše poročilo v listu) se poroča: Pri Babichu se je našlo denarja in vrednosti za 100.000 K., ne pa 10.000 K, kakor je on sam trdil, da ima. Glede Marca se preiskeju tudi, niti pred leti zakopal dva svoja baje mrtvorojena otroka sam, ne da bi naznani oblasti. Prišlo je to zdaj na dan, ker se je ženi te dni zareklo. Vodja policijskega komisarijata v Miljah, g. Mrak, je izjavil, da je on leta 1877., ko je bil orožniški stražmošter v Materiji, čul govoriti, da se je na Gradišču, 10 let prej zgodil rop na poštnem voznu, pri katerem sta bila umorjena postiljon in en potnik. To potrjujeta tudi policija Benolič in Butinar, ki sta doma iz Materije. Zdi se torej, da se je poštno ravnateljstvo v Trstu zmotilo. Nek policijski funkcionar v pokolu v Trstu pa pripoveduje, da se je okoli 1873/74 na cesti proti Novemgradu izvršil roparski umor na dveh potnikih, katerim so roparji zadrgnili vrat z žico; ne spominja se pa, je li bil res poštni voz ali le navaden. Zavoljo tistega dejanja so zaprili nekega tržaškega mesarja, ki se je takrat slučajno nahajjal tudi na tisti cesti, ko je šel kupovat vole. Sedel je nekaj mesecev v preiskavi, pa bil izpuščen. Sedaj je že mrtev.

+ **V konkurzu** je trgovka W. S. Majntinger v Trebnjem.

+ **Z Breznice.** Sicer je nekoliko pozno, pa je spomina vredno. To pa zarači tega, ker se je s sledičem dejanjem pojavila hvaležna ljudska duša. Meseča februarja so nameč odkrila tukajšnja društva v svoji dvorani podobo pokojnega župnika Tomaža Potočnika. Podoba je po fotografu Wengerju povečana doprsna slika v krasnem okviru. Tega je izvršil podobar Pavlin iz lipovega lesa z lepimi izrezljanimi ornamenti. Na dnu ima okvir v reliefu napis: Brezniška društva svojemu ustanovitelju svetniku Tomažu Potočniku 1890—1910. Slavnostni govor je govoril ob tej priliki rojak in pokojnikov prijatelj F. S. Finžgar. Orisal je v uro trajajočem govoru delovanje ravnega župnika po geslu: Vsem sem vse postal. Pokojnik ni bil mož, ki je največneje izvrševal samo to, kar mu je nalagal poklic, šel je med narod in posvetil njegovi koristi in njegovemu napredku vse svoje proste ure. Zgodaj, kakor malokdo, je zaslutil in spoznal, kje je zakopana moč in napredek našega naroda: V organizaciji in izobrazbi. Zato je bil ustanovitelj kmetijske podružnice in gasilcev, izobraževalnega društva tamburašev itd. Vedel je pa dobro, da se društveno življenje ne more uspešno razvijati, dokler nima svoje strehe, svojega doma. Zato je oskrbel dvorano in oder, za kar je sam tudi gmotno prispeval visoke vsote. Ni čuda, da je ljudstvo prav s smrtjo šele iskreno občutilo, kaj mu je bil blagi pokojnik. Zato pa je bilo odkritje njegove slike v dvorani — ne hrupna — pa tembolj iskrena manifestacija hvaležnih čustev. Dasi je bila dvorana napolnjena do gneča, je bila vendar premajhna, da bi bili dobili vsi prostora. Ko je padlo zagrinalo in je ob magični razsvetljavi zažarel podoba z odra, je zavladala po dvorani tesna tihota. Pred podobo je plapolal iz zelenega grmida goreči ogenj kakor tih plamen vse splošne ljubezni. Pred podobo so se paklanjali zastopniki posameznih društev: Gasilci, kmetje v narodnih nošah, društveniki, tamburaši, šolska mladina, Marijina družba. Ves oder je bil preplet z venci in zavezen z zastavami. Ljudska tihota se je prelila v tih občutju, iz katerega je kipela gorka ljubezen in srčna zahvala ljudske duše, ki tako plačuje tiste, ki jo resnično ljubijo.

+ **Vič-Glinice.** (Ustanovitev patronata Vincencijeve družbe v sestanku Antonia na Viču.) — Roditeljski sestanki. Nedeljski dan je in bo velevalnega pomena za tukajšnjo občino. Ustanovil se je patronat Vincencijeve družbe pod varstvom sv.

Antona Padovanskega. Dasi je bilo najkrasnejše spomladansko vreme, ki je človeka kar vleklo v oživljeno naravo na prosto, vendar se nam je nabralo v »Društvenem domu« do 200 k sestanku. Po običajnem pozdravu se nam je predstavil naš novi nadučitelj in deželnih poslanec g. Jernej Ravnhar ter je z navdusenimi besedami pozdravil prekristno misel o patronatu v tukajšnji občini. Nato nam je o bistvu, koristi in pravilih patronata temeljito in obširno pojasnil preč. g. dr. Josip Gruden. Spodbil je ugovore zoper to ljudomilo napravo tako, da smo bili vsi prepričani, da bo patronat velike važnosti v naši občini, ki vedno bolj raste, a ž njo bo rastla skrb za uboge in pa zlasti za delavske otroke. Takoj se je zglobovalo za patronat do 60 članov. Sestavil se je iz vseh slojev odbor, kateremu je bil za predsednika soglasno izvoljen g. nadučitelj Ravnhar. Z ustanovitvijo patronata se je tu položila krona vsemu dosedanjemu društvenemu delovanju. Saj bo imel ravno patronat najplemenitejši meni: pomagati ubogim, bolnim in skrbeti za mladi naraščaj, da se ga obvaruje premnogih nevarnosti, telesnih in dušnih, ki prete malim zlasti v delavskih okrajih. Z ozirom na ta vzvišeni namen upamo, da bo Vincencijeva družba na Viču pridobila mnogo podpornih članov in dobrotnikov tako, da bo v najkrajšem času mogoč otvoriti dnevno zavetišče za uboge šolarje, kajih starši so čez dan zaposleni v tovarnah, in ne morejo paziti na svoje otroke. Sedež patronata je v župnišču. Obenem z ustanovitvijo patronata se je vršil v »Domu« tudi prvi roditeljski sestanek. Gospodična učiteljica Kosačkova je navzočim starišem podala mnogo lepih navodil in nasvetov za srečno vzgojo otrok. S prihodom novega g. nadučitelja opazujemo nov, vesel pojav v korist uspešnega delovanja. To se je pokazalo pri tej priliki, ko so si učiteljstvo, duhovščina in stariši - delavci segli v roke, da bodo v lepi slogi delali za srečen blagor in pravo vzgojo nepokvarjene mladine. Dal Bog, da bi te lepe sloge ne pretrgala nobena nasprotna sila!

+ **Iz Novega mesta** se nam piše: »Slovenski Narod« trosi sedaj že drugič o meni zlobno laž, da sem bil aretiran, kar se pa do sedaj še ni zgodilo. Zlobni dopisnik trdi o meni, da imam marsikaj na vesti. Prosim le z dejstvi na dan, kaj mi otežuje vest. Dopisnik se naj tudi podpiše, da vem s kakim poštenjam kom imam opraviti. Dosedaj, hvala Bogu, imam čisto vest, ne more je pa imeti liberalni dopisnik ker trosi o meni zlobno laž. Tudi jaz bi lahko marsikaj poročal javnosti o raznih škandalih, katere povzročajo liberalci med seboj in tudi o marsikaterega vesti, a radi krščanske ljubezni zamolčim, povem pa dotičnemu samemu v obraz, kadar nane se potreba. Da prežen na mene, kakor stekli volkovi, se ni čudit, ker se politično zavedam in javno priznavam, da sem pristaš S. L. S. Očita se mi nadalje, da sem »klerikalni agitator«. Resnici na ljubo priznam to, a sem to le, kadar je potreba, sedaj mi ni bilo treba se spuščati v agitacijo že več let, ker naša stranka zmaguje brez mene. Ravno vsled teh zmag se nad meno mašujejo nekateri nestrpneži, kar me pa ne moti. Pred durmi so občinske volitve po novem vol. redu. Vsled te izpremembe bodo postale druge razmere v Novem mestu. Marsikdo onih, ki sline cede po županski časti, bodo sfrčal za vselej tja, kamor spada, kajti meščanstvo bodo z njim obračunalo tudi brez moje agitacije. Na to naj se kar pripravijo. Toliko enkrat za vselej v odgovor na nesramno obrekovanje liberalnega dopisnika. — Malovič.

+ **Gostilničarji demonstrantje na galeriji.** V dvorani trgovcev v Zagrebu so imeli včeraj zagrebški gostilničarji shod, na katerem so sklenili najodočneje se boriti proti občinskemu svetu nameravani uvedbi 100 odstotnega zvišanega davka na pivo. Popoldne so gostilničarji prišli polnoštevilo na galerijo k seji občinskemu svetu ter so ondi burno demonstrirali. Sejo je župan moral prekiniti in galerijo izprazniti. Ko je bila seja zopet otvorjena, je občinski svet z veliko večino sprejel povišanje. Zvezčer ob šesti uri so delavci na Ilici priredili demonstracijo. Demonstrante je policija razpolila.

+ **Gostilničarka se obesila.** Obesila se je na Čatežu, občina Velika Loka, dne 1. aprila 25 let stara gostilničarka Ana Ravnikar. Pravijo, da se ji je zmešalo.

+ **Umor ali samoumor profesorjeve žene?** Iz Reke poročajo: V neki vili na Trsatškem trgu je stanovala 32letna Marija Samsalovič, katere soprog, bivši profesor na sušaški gimnaziji, je dobil pred kratkim učno

greb. Ko pa je došla v soboto zjutraj služkinja v njeno spalnico, jo je našla v mlaki krv ležati nezavestno v postelji, med tem ko so tla sobe tlela. Imela je še toliko moči, da je naročila služkinji, naj gre po zdravnika. Došli dr. Bačić je odredil, da so jo prepeljali v bolnišnico; imela je namreč v prsih rano od strela ter jo je bilo treba nujno operirati. Ne ve se, ali se je zgodil ali zločin, ali je hotela izvršiti samoumor, ker se je dama branila kaj izpovedati, končno pa skušala pojasniti zadivo na popolnoma neverjeten način.

Ij Krščanska ženska zveza ima v četrtek, dne 6. t. m., ob štirih redno predavanje v »Rokodelskem domu«.

Stavka sarajevoških občinskih svetnikov. Kakor poročajo iz Sarajeva, se je vršila 1. t. m. tamkaj seja občinskega sveta, ki se je pa kakor doslej niso udeležili opozicijski občinski svetniki. Z ozirom na to, je sklenil občinski svet, da prisili stavkujoče občinske svetnike z denarnimi globami k izvrševanju svoje dolžnosti.

Imenovanja v policijski službi v Trstu. Namestnik je imenoval začasnega policijskega koncipista Rudolfa Modriča v Trstu za definitivnega policijskega komisarja, dosedanja začasna policijska koncipista Mihaela Mežo v Trstu in dr. Arturja Sterlini v Trstu za definitivna policijska koncipista; začasna konceptna praktikanta Hugo Dietz in Josipa Šinkovec v Trstu za začasna koncipista, pustivši jih na doseganjih službenih mestih.

Odvetniška vest. Odvetniško prakso je dokončal g. dr. Stefan Rajh, koncipijent v dr. Brejčevi pisarni. Kakor čujemo, se naseli v Ribnici na Kranjskem.

Viribus unitis. Cesar je odredil, da se imenuje novi dreadnought »Viribus unitis« in da se spusti v morje dne 24. junija.

Letalni stroj z avtomatično bando. V hrvatski aviatiki sta se pojavila zopet dva nova iznajditelja. Zasebna uradnika Drudarski in njegov sin Božidar sta rešila nov problem v aviatiki: iznala sta nov sistem avtomatičnega krmarenja. Nujin aparat je namreč tako konstruiran, da more sam ob vsakem sunku vetra, ki bi ga spravil iz ravnotežja, avtomatično se zbalansira, kar je bila doslej naloga pilota. Model letalnega stroja Drudarskija ima ime »Slavija« ter so ga te dni v Šalati vprlo večih strokovnjakov prvič preizkusili. Novemu letalnemu stroju zračni sunki ne morejo škodovati, kvečejmu, da ga močan zračni tok odzene od smeri njegove vožnje, prevrnil ga pa ne more. Zmožnosti pilota pri »Slaviji« ne pridejo v poštev. Vsakdo, ki se pouči z ravnanjem višinskega in nižinskega krmila, more leteti z novim aparatom. Ako se bo iznajdba obnesla tudi dejansveno, bo pridobljen v zrakoplovstvu velik korak naprej. Drudarskija bosta pustila svojo iznajdbo patentirati, nakar bosta zgradila svoj letalni stroj z avtomatično ravnotežno konstrukcijo.

Nov višji poštni ravnatelj za Dalmacijo. Iz Zadra poročajo, da je bil namestniški svetnik in načelnik prezidialnega urada namestništva, Ivan Tihi, imenovan za višjega poštnega ravnatelja in načelnika dalmatinske poštne direkcije.

Kočevskim demonstrantom proti kaplanu Kopitarju je okrožno sodišče zvišalo kazni na 50, 60 in 100 K.

Ljubljanske novice.

Ij Opozarjam na današnje javno predavanje g. Antona Rojine v »Ljudskem Domu«. Začetek točno ob pol osmi uri zvečer.

Ij »Domna« je v nedeljo na održanem Rokodelskem domu drugič uprizoriščo šentpetersko prosvetno društvo. V vsakem oziru je bila druga predstava mnogo boljša od prve. Zdelenje se nam je, da je bilo tako dobro igrano, kakor »Stari in mladi« drugič. Občinstva sljub lepemu vremenu in predavanju v »Unionu« proti pričakovanju zelo veliko, dokaz, da šentpetersko društvo vživa simpatije. Videli smo, da se pač vsakdo lahko izpopolni na održanem.

Ij Ribnikarjevi prešički. Mestni tržni komisar Ribnikar je bil tudi med »govorniki« na »shodu« pri »Rdečem krizu«. Tu je farbal poslušalce o prešičkih, ki so bili razposlani na deželo v svrhu izboljšanja reje. Možakar je pravil, da so bili ti prešički taki, da bi jih slahko spravil v tošel. torej bi bili norali imeti 5 do 10 kg. Ta izborni strokovnjak, ki je že radi svoje nevednosti moral pobrati šila in kopita od »Kmetijske družbe«, je pa tu naletel. Oglasil se je neki železničar, ki je takrat vozil prešičke. Ta je povedal zborovalcem, da je prešičke sam videl in da so tehtali 200 do 300 kg. Blamiranemu Ribnikarju so se ljudje pošteno smejali. Taki so tudi drugi Ribnikarjevi »podatki«.

Mož tako razstavlja okolo liberalno pamet, da ljudje vidijo, kako — slaba je. Kadar Ribnikar usta odpri, jo podere. Ljudje pravijo sedaj po Ljubljani: Ribnikar ne trpi, da bi bil kak prešič težji od njega.

Ij XXIII. redni občni zbor bolniškega in podpornega društva pomožnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko, se je vršil v soboto zvečer ob osmi uri pri »Novem svetu«. Zborovanje je bilo precej dobro obiskano. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega je posneti, da društvo vzlič temu, da ne šteje veliko članov, vendar od leta do leta napreduje. — V svojem pozdravnem govoru je omenil predsednik, da se ima društvo za svoj napredek v prvi vrsti zahvaliti društvenemu zdravniku g. dr. Ivanu Zajcu, kateri z vso vnemo in vsestransko zastopa koristi društva. G. predsednik je omenil, da je dolžan vsled tega izreči na tem mestu zahvalo društvenemu zdravniku, kateri je tudi kot deželni odbornik izposloval, da je društvo dobilo 200 K podpore pri deželnem odboru, za kar se istemu izreka zahvala. Spominja se tudi dolgoletnega umrlega člana g. Bende. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo ter nadzornika se vzame na znanje. Pri volitvah pa je bil izvoljen na novo staro odbor in sicer za predsednika g. Miha Verovšek, za podpredsednika Avguštin Štarcar, za blagajnika Rajko Boltavzar, za tajnika Ivana Tomažič, za odbornike gg.: Breskar, Turšič in Orehek, za njih namestnike gg.: Bischof, Krže in Sever. V razsodišče so izvoljeni: za predsednika g. Rus za odbornike gg.: Hočevar, Sturm, Ahačič in Rotar, za revizorje g.: Martinc, Sežun in Rutner. Pri osmi točki izprememba pravil, se je vnela živahnega debata, kar dokazuje le to, da se člani zanimajo za društvo. Predloge, katere je stavil odbor, bili so soglasno sprejeti in sicer bode društvo od sedaj naprej pobiralo prispevka od člana na mesec 2 K 50 v in ne kakor do sedaj samo 2 K. Dalje bode pa društvo tudi preskrbelo umrlim članom pogreb in bode ono vse siroške krilo.

Ij Učiteljska protalkoholna zveza ima svoje zborovanje veliko sredo, dne 12. aprila, v malih dvoranih Mestnega doma v Ljubljani. Začetek ob deseti uri dopoldne. Natančnejši spored kmalu. Opozarjam pa že danes čislane kolegije in tovariše, da se pripravijo na ta shod.

Ij Novi društvi. C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko je odorilo pravila društva: »Podporno društvo za mesto policijsko stražo ljubljansko«. Tudi je odobrilo izpremenjena pravila društva: »Duhovsko podporno društvo pod pokroviteljstvom prečastitega kneza in škofa v Ljubljani«. Obe društvi imati svoj sedež v Ljubljani.

Ij Vojak skočil v Ljubljanco. Danes okrog 3. ure zjutraj je v bližini južnega mostu skočil v Ljubljancico puškar 27. alpinskega polka Oton Zucher in takoj izginil v valovih. Ko je to videl njegov tovariš Martin Bartelmic je hotel skočiti za njim, a mu je nek drug tovariš ubranil, ker samomorilca ni bilo več videti.

Ij Šlikarsko razstavo namerava uprizoriti v kratkem v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union« umetniški expert Curik iz Monakovega. Na tej mednarodni razstavi bo razstavil originalne slike umetnikov kot prof. Deffingerja, Kaulbacha, Gabriela v. Max, Grütznerja, Hugo Kaufmnana in drugih. Razstavljenih bo okoli 200 slik.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Pičman, čevljar, 37 let. — Jakob Štrukelj, lesni potnik, 60 let. — Marija Možina, hči kurjača južne železnice, 8 mesecov. — Serafin Škerjanc, posestnikov sin, 6 mesecov.

Ij Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 105 Macedoncev in 27 Hrvatov. V Heb je šlo 21 Hrvatov, na Dunaj in v Budimpešto se je pa odpeljalo 800 Lavorov.

Ij Izgubljeno. Ga. Ivanka Pristavčeva je izgubila srebrno žensko uro z verižico. — G. Emil Laitter je izgubil srebrno žensko uro. Služkinja Ivana Mandeljeva je izgubila srebrno žensko uro.

Naročajte »Slovenca«.

Za žensko varstvo.

Avtstria je v zakonodaji tako glede na izseljeniško vprašanje, kakor tudi glede na varstvo žensk precej zadaj za drugimi državami. Narodni prepriki, ki provzročajo pri nas toliko zmede in dela, ne pripuste, da bi se naša zborovica tako vztrajno večala s tako važ-

nimi vprašanji. Kar pa naša zbornica zamudi, to morajo zasebna društva v roke vzeti in po možnosti z lastnimi močmi te nadomestiti in popraviti. V prvi vrsti leži to delo na ramah katol. društva, ker se ga druga društva boje in ogibljejo največ zato, ker nič ne nese. Toda krščanska misel je še močna in hvala Bogu, najde se še zmerom veliko ljudi, ki žrtvujejo svoj denar in svoje moči takem brezplačnemu in težkemu delu krščanskega usmiljenja in ljubezni.

Posebno v velikih mestih je kolodvorski misjon velikega važnosti za potujoča in po službi vprašajoča dekleta, ki pridejo iz dežele ne vedoč ne kod ne kam in ki bi brezdvomno zašla, da jih ne sprejme kolodvorski misjon v svoje okrilje.

Iz poročila dunajskega društva za žensko varstvo povzamemo, da so dame na kolodvorih posredovali lansko leto v 2445 slučajih. 584 dekletom se je preskrbelo prenočišča in večjidel tudi služba. Dekleta so dobila v prenočiščih poleg hrane tudi vso oskrbo. Razven toga so stale gospe raznim potupočitujcem s svojim svetom na strani, jim preskrbelo vožnje karte in služile za tolmača jezika nevečšim potnikom in potnicam. Zanemarjena dekleta pa obdrži društvo v svojem domu ali jih pa poslje v domovino.

Telefonska in brzojavna poročila.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Dunaj, 4. aprila. Cesar je danes ministrskega predsednika barona Bienertha sprejel v jako dolgi posebni avdijenci. Govori se, da je baron Bienerth cesarju poročal o vprašanjih, ki se bodo danes ali jutri obravnavala med avstrijsko in ogrsko vlado in ki se ticejo brambne reforme, posebno razpravnega jezika v novem vojaškem zenskem redu.

Budimpešta, 4. aprila. Zbornica je sklenila, da naj velikonočne počitnice trajajo od 9. do 25. aprila. Finančni minister Lukacs je danes predložil podaljšanje budžetnega provizorija do konca junija.

Budimpešta, 4. aprila. V komitatu Csanadu, koder je doma Justh, je slednji na kongregacijskem zboru predlagal, naj se vlada pozove, da po rešitvi proračuna predloži volivno reformo na podlagi splošne in enake volivne pravice. Predlog je bil 67 glasovi proti 64 edklonjen.

KRŠČANSKO - SOCIALNI KANDIDATI NA DUNAJU.

Dunaj, 4. aprila. Uradna korespondenca krščansko - socialne stranke »Austria« javlja, da bo krščansko-socijalna stranka kandidirala vse dosedanje bivše poslanke, izjemno Axmana, ki je bil radi znanih škandalov izključen iz stranke.

MORILEC TRŽAŠKIH KOČIJAŽEV IN INŽENIRJA ARVEDIJA V TRSTU ARETIROVAN?

Trst, 4. aprila. Tukaj je policija včeraj zasledila 30letnega Laha Sereni z neko žensko in enoletnim otrokom, ki sta bila pred par dnevi došpela v Trst iz Amerike. Policija je tako sumila, da je ta mladenič tisti Sereni, ki je bil zaradi nekega zločina od sodišča v Veroni svojčas obsojen na dvajset let ječe, pa je zbežal. Sereni se je tisti čas nahajjal v Trstu in to je bilo ravno v času, ko sta se zgodila ona grozna in tajnostna umora kočijažev, ki jih je današnjega dne ni mogel nihče pojasniti in zavoljo katerih jih je prišlo več v preiskavo. Serenija so včeraj na trgu S. Giovani policiji prijeli; sicer jim je skušal uiti, pa mu je bil otrok, ki ga je nosil na roki, napotil hotel ga je odložiti in tako so ga policija kmalu došli in z ženo vred v zaporedi. To mora biti prav zločinski par, ker žena je imela s seboj v torbici revolver. Pri Sereniju so našli — uro in verigo svojčas umorjenega kočijaža Praznika, kar zelo potruje sum, da je Sereni res tisti tajnostni moravec.

Toda še več! Policija v Trstu se naglavijo k prepričanju, da je Sereni tudi morilec italijanskega inženirja Arvedija, ki ga laška policija (ki je nemalokrat sama z zločinci v zvezi, kakor dokazuje pravkar proces zoper Enicona v Viterbu) že skoro tri leta in pol zastonj išče. Leta 1907 se je namreč bogati inženir Arvedi iz Verone podal v Rim, koder je dvignil nekako za 350 tisoč lir denarja in vrednostnih papirjev, in se 20. decembra odpeljal z brzovlakom iz Rima domov. Na postaji Termini je najbrže zločinec vstopil v isti voz in oddelek prvega razreda, v katerem se je vozil inženir; v bližnjih oddelkih pa so se najbrže nahajali pomagači zločinci. Arvedi si je odpeljoči, si vzel iz rok prstane in vtaknil v telovnik, potem pa zadrel. V tunelu dei Balduini je pa neznanec skočil nanj, ga s tremi bodljami usmrtil in se vsega denarja in vseh vrednosti polasti, ne da bi se bilo kaj opazilo. Šele v Folignu je inspektor vlaka zapazil zločin, ko je vstopil v zadnji voz, v katerem je bil inženir Arvedi. — Zdaj imajo, kakor upajo, nevarnega zločinka v Trstu v rokah.

POŠTNI ROP.

Trst, 4. aprila. Koprsko sodišče je Petra Marca in Jožefa Babiča, ki sta bila na podlagi izpovedb rajnega Jožefa Marca arretirana, izpustilo na svobodo. Oblasti marljivo poizvedujejo dalje glede tajnostnega poštnega ropa. Čudno je, da ne tržaško poštno ravnateljstvo ne polica nimata v evidenci poštne ropov, ki so se od leta 1872 do 1876 v Istri izvršili, in vendar jih je bilo po privatnih informacijah več, najmenj 3. Sodišče zaslišuje veliko oseb.

PADEC VREMENA.

Dunaj, 4. aprila. Dočim je termometer kazal včeraj še 14 stopinj R, je danes padel na 2 stopinji. Iz Semmeringa se javlja, da divjajo ondi snežni viharji.

FEZ OBLEGAN?

Pariz, 4. aprila. Vlada je dobila iz Tangera brzovlakovo, da so vstaški rodomi obdali Fez.

VELIK GOZDEN POŽAR.

Stockholm, 4. aprila. Velik gozden požar razsaja v bližini Enshoeffia. Prebivalci mesta in 600 vojakov se trudijo omejiti ogenj. Več sto hektarjev gozda je pogorelo.

VELIKA RIBIŠKA NESREČA NA NORVEŠKEM.

Kristianija, 4. aprila. V severnem delu Norveške so zadnji teden razsajali močni viharji, ki so povzročili mnogo škode, tako da skoraj popolnoma počiva promet po kopnem, kakor tudi po morju. Ko se je vreme predvčerjšnjem nekoliko zboljšalo, je odpeljalo iz pristanišča Vardö večje ribiško brodovje, ki je bilo v luki cel teden brezposlano zasidrano. Proti poldnevu pa je nastal naenkrat močan severozahoden vihar veter. Samo nekaterim ribiškim ladljicam se je posrečilo vrneti v pristanišče. Rešilni čoln in inspekcijski parnik sta takoj odpeljala na morje, da bi izvlekla ostale ribiške ladje nazaj v pristan. Več ladje pogrešajo ter se je bati velike nesreče. Morje je že priplavljalo na obrežje posamezna trupla.

NAREDNIK ZARADI UMORA SVOJE LJUBIMKE OBSOJEN NA SMRT.

Frankobrod, 4. aprila. Narednik Ernst Müller iz Jeche pri Sonderhausnu je lani v avgustu ustrelil svojo 21 let staro ljubimko Ano Iffland, vsled ljubosumnosti. Pred vojnim sodiščem je bil obsojen zaradi tega na 15 let ječe ter izgubo državljanških pravic. Proti tej sodbi pa se je tožitelj pritožil, češ da za umor ni zadostna taka kazen. Vojno nadsodišče XI. armadnega zbora je z ozirom na to pritožbo pri ponovni obravnavi obsojilo narednika na smrt, izg

g Shod avstrijskih vinogradnikov. Trgovsko - obrina zbornica v Trstu je začela akcijo za prodajo istrskih vin. Dne 26. marca je bila v tržaškem trgovskem muzeju pokušnja istrskih vin. Od 120 vzorcev se je spoznalo za tako dobre 40. Udeležili so se te pokušnje zastopniki vlade, kmetskih društev in vinskih interesentov. Sklenilo se je, da se priredi v Trstu v najkrajšem času vinarska razstava in shod vseh avstrijskih vinogradnikov.

Razne stvari.

Koliko Slovanov je na svetu? Prof. Niederle omenja v svoji knjigi »Slovenski svet«, da je bilo leta 1900. 1365 milijonov Slovanov na svetu in da jih bo letos po 140dostotnem prirastku vseh 156 do 157 milijonov. Znani ruski slavjanofil, profesor - filolog kijevskega vseučilišča sv. Vladimira, T. D. Florinskij pa govorji v knjigi: »Slovensko pleme«, da je prirastek slovanstva vsako leto najmanj 17odstotka. (Rusov je vsako leto okoli dva milijona več.) Trditev prof. Florinskega je prav verjetna in moremo skoraj z gotovostjo reči, da je letos okoli 186 milijonov Slovanov na svetu, a do leta 1915. jih naraste do 200 milijonov, zares ogromno, veličastno število.

D'Annunzio — na dražbi. Upniki glasovitega italijanskega pesnika D'Annunzia so sklenili, da se njegovo imetje proda na dražbi. Hoteli so predati tudi »njegovo« viho v Florenci, a so dognali končno, da ni več njegova. Dolgoročni D'Annunzia znašajo 400.000 lir.

Zrakoplovec Illner se je preteklo soboto v Dunajskem Novem mestu dvignil v zrak z vojaškim letalnim strojem Etrichovega sistema. Imel je seboj enega potnika ter je plul z monoplanom 2 uri 33 minut v zraku, s čemur je postal vse rekordi avstrijskih zrakoplovcev v dolgi vožnji.

Pod vlak se je vrzel dunajski mestni stavbinci mojster Franc Wanecik, star 45 let. Na transportu v bolnišnico je umrl. Wanecik je znan iz obravnav dunajskega mestnega svetovalca Hrabe. Materielle težave so ga pognale v smrt.

Grozna nesreča v vojašnici. V turški vojašnici sedmega artiljerijskega polka sta gledala dva častnika in širje vojaki skozi okno, zid se je pa podrl in so vsi padli dva nadstropja globoko na dvorišče. Trije so obležali mrtvi, četrти je pa nevarno ranjen.

Oče s štirimi otroci vtonil. Pri Berenu je parnik zavozil v čoln, v katerem sta se vozila oče in mati s sedmimi otroci. Oče in širje otroci so vtonili, ostale so rešili.

Prvi električni vlak je pričel te dni voziti na nižjeavstrijski - Šaferski planinski železnici, ki vodi v Marijino Celo. Vožnja je tako prijetna, ker ni nikakega dima več.

Telefonistinje v Parizu. Te dni so bile poštne telefonistinje v Parizu, kjer jih je 500, shod, na katerem so najodločnejše protestirale proti uporabi novouedenega kontrolnega aparata, potom katerega je mogoče, da predstojniki poslušajo vse pogovore, ki jih imajo telefonistinje v uradih med seboj kakor tudi s telefonskimi abonentimi. Telefonistinje zahtevajo, da se aparat oddstrani ter jih v tej zadevi podpira tudi socialistični sindikat telefonskih uradnikov.

Kuga je izbruhnila v Vzhodni Javi. Umrlo je na njej dozdaj 100 oseb. Vlada je izdala stroge odredbe, da se bolezneni ne bi razširjala.

Šlajerske novice.

Naval v Gradcu. Svetovno znani operni pevec Slovenec Fran Naval nastopi tekoči teden v Gradcu. Pel bo tenorne vloge v operah: »Traviata«, »Bela dama« (»Die weiße Dame«) in »Hoffmannove pripovedke«. In sicer je program sleden: V sredo »Traviata«, v petek »Bela dama« in v nedeljo zvečer »Hoffmannove pripovedke«. Slovesa našega rojaka bo gotovo zvabil marsikoga v Gradec.

Š Polzušen samoumor. V Novi vasi pri Mariboru se je hotela dne 3. aprila 22letna služkinja Antonija Čretnik vsled prepira z mlajšo sestro zstrupiti. Izpila je namreč kozarec mleka, v katerem je namočila vžigalice.

Š Perverznosti. »Grazer Tagblatt« poroča, da je predaval včeraj dne 3. t. m. zvečer vojaški (?) zdravnik dr. Weisbach v nar.-sl. društvu v Gradcu o temi: »Die Schädelform der Slove-

nien« (oblika lobanje pri Slovencih). Najbrže nas hočejo pristeti med Hontotote.

Š Ustrelil se je v Celju trgovski potnik Pavel Vlk iz Moravske.

Poštarji.

Deželna skupina c. kr. poštarjev in poštnih odpravnikov za Kranjsko in Primorsko je imela 2. t. m. 6b 3. uru popoldne svoj letni občni zbor v restavracijskih prostorih hotela »Ilirija«. Pred občnim zborom skupine se je vršil občni zbor bolniške blagajne poštih uslužencev za Kranjsko, Istro in Dalmacijo. O stanju bolniške blagajne je poročal njen načelnik gospod Fajdiga. Na njegov predlog se sklene, da se društvena bolniška blagajna s 1. majem opusti, ker ji postane nadaljnji obstanek negotov, kakor hitro sprejme država podeželno poštne sele v svojo oskrbo. Premoženje blagajne se plodno naloži za dobo 5 let v hranilnici ter ustanovi iz tega premoženja, nekaj nad 4000 krov, ustanove za ubožne poštne uslužence, ki se izkažejo z najmanj 15letno službeno dobo. Vsa kletne obresti 200 K se nakažejo prvo leto potrebnemu prosilcu iz Kranjske, drugo leto iz Goriške in Tržaškega, 3. prosilcu iz Istre, oz. Dalmacije. Tozadevni predlogi in podrobnosti so bile od navoročih zborovalcev soglasno sprejete. Nato je otvoril občni zbor skupine njen predsednik gospod Ulepčič, pozdravil navzočo, zlasti z Dunaja došlega predsednika osrednje zveze poštarjev gospoda Schabingerja. Povdarja, kaj se je doseglo z regulacijo službenega razmerja poštarjev, kakor tudi našteva razne nedostatke te regulacije. Zavrača pa minenje nekaterih poštarjev, da je društvo poštarjev zakrivilo nekatere neugodnosti za poštarje v novi regulaciji. Imelo je pri regulaciji pač odločilno besedo trgovinsko ministrstvo. Skupina se je po svojem predsedniku obrnila na kranjski deželni odbor s prošnjo, da ukrene potrebno, da se v deželnem volivnem redu za Kranjsko prizna tudi poštarjem volivna pravica v drugem razredu ne glede na davke, kakor se je priznala državnim uradnikom in uradnikom državnih železnic. Deželni odbor je na tozadevno vlogo odgovoril, da je stvar reklamacijskih oblasti in okrajnih glavarstev, določiti, ali se smatra poštarje za državne uradnike in istovrstne s temi, ker v tem slučaju bi bili po zakonu upravljeni do volivne pravice v drugem volivnem razredu. Nato je prebral tajnik gospod Berčon resolucijo, ki se je sklenila na zadnjem zborovanju poštarjev na Dunaju. Predsednik osrednje zveze gospod Schabinger je v daljšem govoru povdral, da se samo z enotnim složnim postopanjem da kaj doseči. Vsekakor dosedanja regulacija plač in plačilnih stopnj ne zadošča, treba je pravilen določil glede napredovanja v plačilnih stopnjah. Istočato je treba popolnejših določil tudi glede drugih zadev, kot snaženja uradnih prostorov, dopusta in tako dalje. Došlo bo do ponovne regulacije, kar je le zasluga organizacije poštarjev, kar naj se upošteva. Obsojanja vredno pa je, da se dobre tovariši, ki jim je organizacija postranska stvar, ki se zanje ne zmenijo. Pozivlja navzočo k agitaciji za ustvaritem čim močnejše in popolnejše organizacije ter konča s pozivom: Vsi za enega, eden za vse. Nato se odobri blagajniško poročilo. Skupina je imela ob koncu leta 1910 1711 90 vin. premoženja ter nekoliko inventarja. Na predlog pregledovalca računov Franca Kol-

be se izreče blagajniku gospodu Fr. Deklevi zahteva ter dà absolutorij. Pri volitvah odbora se izvolijo nato soglasno na predlog gospoda Berčona sleden: Ivan Ulepčič, nadpoštar v Krškem; Al. Ravnikar, poštar v Ljubljani III.; Fr. Dekleva, poštar v Prestranku; A. Berčan, poštar v Ljubljani V.; A. Boč, poštar na Bledu; Ivan Iliaš, poštar na Vačah; Lucijan Kovačič, poštar v Sv. Luki; kot namestnika: Fr. Fajdiga, poštar v Sodažicu in gdč. Razinger, poštarica v Dolenji vasi pri Ribnici. Za pregledovalca računov sta se izvolila Fr. Kolbe, poštar v Št. Vidu nad Ljubljano in Iv. Vujčič, poštar v Spodnji Šiški. Po spremembji nekaterih točk društvenih pravil je zaključil predsednik zborovanje s trikratnim živijo klimcem cesarju.

Kurzi efektov in menjic.

dne 3. aprila 1911.

	Cas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrov.	Nebo	Predvini- čenje v 24 uram
3. 9. zvez.	721.9	9.9	brezvetr.	dež.		
7. zjut.	23.0	3.0	sr. vzh.		9.8	
4. 2. pop	26.2	0.6	sr. jzah.	snež.		
					Srednja včerajšnja tehp. 10.1 norm. 7.3.	

V najem se dajo takoj lepi 109.

gostilniški prostori

z gospodarskim poslopjem, napolnje no ledenicu, vrtom, keglijščem in stanovanjem v večjem industrijskem kraju kjer so c. kr. uradi. Posebej ali tudi skupno so za oddati istotam večji in manjši prostori za prodajalne. Pri hiši je koncesija za gostilno in kavarno Hiša se event. tudi proda. Pismene ponudbe na upravnštvo Slovence pod štev. 1096.

Prodam iz proste roke svoje obrestonos-

posestvo

v Novem Vodmatu, h. št. 23. Poizve se istotam. 1095

V Podbrezjah 1100 se razpisuje služba

ORGANISTA

ki bo vodil v društvu petje in učil godbo Ponudbe sprejema Cerkveno predstojništvo

Učenec

za trgovino z mešanim blagom se tako sprejme. Zmožen mora biti tudi nekaj nemščine in dober v računstvu. Naslov pove uprava »Slovenca«. 1102

Zahvala.

Za vse izraze sočutja in sožalja povodom smrti mojega ljubljenega brata, strica, oziroma svaka, gospoda

Josipa Deu

izrekam svojo najtoplješo zahvalo. Posebno se še zahvaljujem velečenjeni rodbini Pollak v Ljubljani in velečenjeni rodbini Jelovšek na Vrhniku za izkazane prijaznosti ob tej tako težki izgubi. Nadalje se še zahvaljujem sl. pevskemu društvu »Ljubljana« in sl. društvu delodovij z mnogobrojno udeležbo in sploh vsem, ki so s svojo udeležbo počastili njegov spomin.

Bog bodi plačnik.

Ljubljana, dne 3. aprila 1911.

Katarina Deu
v svojem in v imenu vseh sorodnikov.

Laška kuhinja

Pozor! Edina v Ljubljani.

Hotel Malič, nasproti glavne pošte.

Vsek dan sveže ribe iz jadranskega morja raznih vrst.

Kosilo za abonente od 50 vinarjev dalje.

Pristna južna vina Brioni i. dr. Vsak dan kaka špecialiteta laške kuhinje in sveže tržaške škedonjske ročice (bigle).

Danes špecialiteta: Morske lisice (volpine), žarc (branzini), cala-beri, jegulje (bisatti), spizzi, embelli, quati giali. — Dalje morska juhica z jeguljami in čeveljčki (brodetto di bisatto e scarpelle).

H. SUTTNER
urar prva največja domaća
exportna tvrdka ur zlatnine
Ljubljana Mestni trg in srebrnine

Tovarniška var-
stvena znamka:

IKO

Ajdovski Gradec. Spisal dr. Jos. Tominšek. Ponatis iz »Dom in Sveta«. Cena 30 vin. Založila »Katoliška Bukvarna«. — »Še dandanes vidiš razvalino, — ki ajdovski se Gradec imenuje — v njej gledaš Črtomirovo lastnino!« Tačko nam poje Prešeren v svojem »Krstu pri Savici« in dr. Tominšek dokazuje v svoji razpravi, da ta »Ajdovski Gradec« ni nikaka pesniška fikcija ali alegorija temveč da je stalo na griču v Bohinju, katerega ljudstvo tako imenuje, zares poslopje, katero je bilo kdaj lastnina junaka v »Krstu pri Savici«. Pisatelj dokazuje, da je stala na Ajdovskem Gradcu morda še za rimske dobe, morda pozneje neka trdnjava, grač, ali sploh večja stavba, kar je dokazano po raznih izkopaninah in pravljicah, ki še dandanes krožijo med ljudstvom. Sploh hoče pisatelj z vsemi razlogi podpreti in uveljaviti svoje mnenje, da je Prešernov »Krst pri Savici« nastal iz situacije same, ker je vse dejanje tako resnično po naravi posneto, da je ni mogla ustvariti gola domišljija. Knjižica bo gotovo vse ljubitelje Prešernove žive zanimala, radi cesar jo toplo priporočamo.

Dve novi ljudski igri sta izšli, in sicer v 16. snopiču »Zbirke ljudskih iger«, ki se je ravnokar objavil. Igi sta: »Mojstra Križnika božični večer« v dveh dejanjih, za moške, in »Svojeglavna Minka« v štirih dejanjih za ženske vloge. »Mojstra Križnika božični večer« je ljubeznejiv igrokaz v dveh dejanjih, poln svetonočne milobe in ima namen poživiti v gledalcih vero v človeško in božjo dobroto; pa tudi pristen humor preveva zanimivo dejanje, ki mu bo tudi najskromnejši oder kos. »Svojeglavna Minka« pa ima štiri dejanja, od katerih je eno bolj mikavno kakor drugo in v katerem vsak prizor vzbuja tako smeh nad različnimi nesolidnostmi, kakor služi v resen pouk dekletom, ki hočejo vse narediti po svoji trmi, ne ubogajo staršev in pridejo tako v nesrečo. Dialogi so kratki in živahni, zato da bodo ljudstvu v vsakem oziru ugajali. Obadva igrokaza pomenita korak naprej v skribi za povzdigo ljudske izobrazbe in bosta na vseh naših odrh postala zelo ljuba gosta. 16. snopič »Zbirke ljudskih iger« stane 80 h in se naroči v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

»Valerija ali zmagoslavni izhod iz Katacombe. Ta krasna zgodovinska povest msgr. Ant. de Walla se dobi sedaj v »Katoliški Bukvarni« tudi v trepični platnjeni vezavi za ceno 2 K 10 h, nevezana pa velja 1 K 50 h.

Ali ste pridobili »Slovencu« kakega novega naročnika? Upoštujte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Ime:
R. Miklauc
Ljubljana

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

592

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezenine, jabots, šerpe, damske ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, dižave, mila, i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdić v Ljubljani,
nasproti glavne pošte.

1047 10

Dr. Evgen Gallatia
ne ordinira
od 3. do 10. aprila l. l.

1067

Proda se popolnoma dobro ohranjen

pisalni stroj

za K 70—. Pismena vprašanja naj se blagovno nasloviti na upravljanje »Slovenca« pod »Stroj 70«. 1092 3

Trgovski pomočnik

mešane stroke išče službe.
Nastop lahko takoj. — Ponudbe na upravo tega lista pod »Pomočnik«. 1060

Organist in cerkvenik

dobi službo v Svilnem pri Radečah. Nastopi lahko takoj. Ima prosto stanovanje v mežnariji, vrt, drva v hosti, žitno in vinsko biro in nekaj denarja. Dohodki so še dosti dobr.

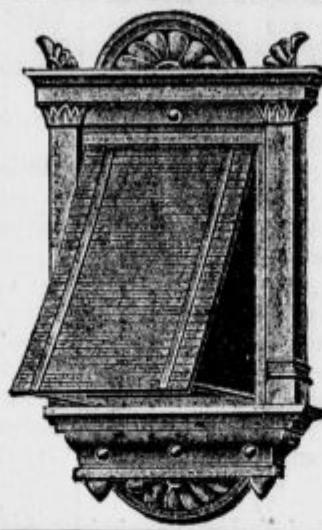
Zupni urad v Svilnem,
1084 dne 1. aprila 1911.

Zelodčne kapljice
ekarna rja C. BRADY, prej
Marijacelske kapljice imen., s sliko
Marijacelske Matere Božje kot var-
stveno znamko

so najboljše, nad 30 let preiskušeno
sredstvo proti motenju v prebavi vseh
vrst, gorečici, zaprtju, glavobolu in
težkočam v želodcu, tvoriti želodčne
kislino itd.

Varuje naj se pred podobno gla-
sečimi ponarejanji in pazi naj
se na zraven stojecu varstveno
znamko s podpisom: C. Brady

Dobi se v lekarnah. — Razpošljaj na deželo
lekarnar C. Brady, Dunaj 1, Fleischmarkt
2/42. 6 steklenic za K 5—, 3 dvorne stek-
lenice za K 4-50 franko. 5267

Kiepach & Omčikuš

1083 nova z najmodernejšimi stroji
20 in električnim obratom urejena

Iovarna žaluzij, rolet, leseni in železni
zaslorov za izložbe, prodajalne itd. itd.

Telefon štev. 1324 Zagreb Marija Valerija ul. 8

Ceniki, prospekti in vzorci zastonj in franko!

Stavbišča

na prodaj poleg pokopališča sve-
tega Križa.

980

Več se pojde pri kamnoseku
Kunaverju istotam.

Sprejme se dobro izurjena

prodajalka

mešanega blaga na Koroškem v dvojezičnem
kraju. Naslov pri upravn. »Slovenca«. 1072

Otvoritev pasarske obrti!

Slavnim cerkvenim predstojništvom
udemo naznam, da sem **otvoril svojo**
novo in dobro urejeno

delavnico za cerkveno orodje in posodo
v Ljubljani, na Poljanski cesti 10

v kateri bodem izdeloval vsa v pasarsko
obrt spadajoča dela, kakor monštrance,
kelehi, ciborije, lestenice, svečnike itd., v
strogi pravilnem slogu. 1064

Sprejemal bodem tudi vsakovrstna po-
pravila ter jih izvrševal kar najsolidnejše.
Izkušnje, ki sem si jih pridobil tekom
večletnega delovanja pri tu- in inozem-
skih tvrdkah prve vrste, so mi porok,
da mi bode mogoče postreči prečasiti
duhovščini in slavnim cerkvenim pred-
stojništvom v vseh ozirih najzanesljiveje,
zato se priporočam za vsa nova naročila
in popravila. Z vsem spoštovanjem

Filip Tratnik, pasar
Ljubljana, Poljanska cesta št. 10.

C. Brady

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501 ,KUČ'

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Samostojna kuharica

1025 za vse se išče.

Biti mora pridna, poštena in varčna v gospodinjstvu.
Ponudbe se prosi poslati na naslov:

Únton Kašman trgovec z železnino v Škofji Loki.

Vsa Ljubljana govori o tem, da je

Karol Planinšek-ova

pražena kava

najboljša ! ! !

Naša obuvala

so si

spričo mnogih svojih prednosti pridobila svetovni sloves in so to
priznano najboljši izdelek ob nedosežno nizkih cenah!

ALFRED FRÄNKEL, komanditna družba.

Prodajališče: LJUBLJANA, Stritarjeva ulica štev. 9.

Katalog gratis in franko.

130 illaik tukaj in v inozemstvu.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarno«

Odgovorni urednik: Ivan Štef.